

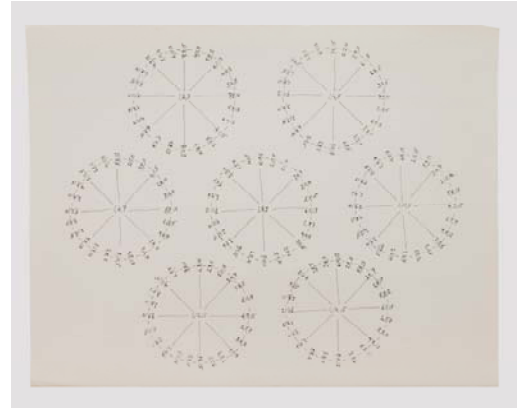
Tom Johnson

Logical music

14.2 > 20.4.24

Inauguració: 14.2.24 – 19 h.

àngels barcelona. C. Pintor Fortuny, 27

Tom Johnson (Colorado, els EUA, 1939) és un músic que ha investigat incansablement per a eixamplar els límits de les arts i obrir nous camins. Encara que és més conegut com a compositor, Tom Johnson és autor d'una obra plàstica excepcional que discorre en paral·lel a la seva obra musical o, per dir-ho d'un mode més precís, forma part integral d'ella. En un vèrtex en el qual conflueixen música, minimalisme, matemàtiques, performance i arts plàstiques, Tom Johnson ha anat construint un món propi que parteix de plantejaments molt complexos per a desplegar-se amb senzillesa i serenitat. No sols va ser un dels primers a parlar de minimalisme musical en 1972, sinó també un dels pocs que s'ha mantingut fidel als seus principis.

Però per a entendre millor l'obra de Johnson, potser cal recórrer a un altre adjectiu més precís que minimalista. Com afirma Gilbert Delor, «La qual cosa sens dubte quedarà com la principal característica de Tom Johnson com a compositor és que va ser, si no l'inventor, almenys el promotor més assertiu i explícit del que podria dir-se música lògica». A diferència de molts dels compositors minimalistes més coneguts, la repetició i la superposició no són el seu objectiu, sinó una conseqüència de les seves regles matemàtiques. S'allunya de l'efecte hipnòtic d'un cert plaer sensorial de Reich i Glass per a deixar-se portar per la lògica i al seu torn ampliar el seu camp d'acció a les arts plàstiques.

En les últimes tres dècades, Tom Johnson s'ha dedicat a consciència a crear sèries de dibuixos formats bàsicament per números i línies i que prenen com a punt de partida les seves composicions musicals. Es tracta de la representació gràfica de les diferents possibilitats dels diversos plantejaments que defineixen cadascuna d'aquestes sèries. O dit d'una altra manera, les diferents solucions als problemes (matemàtics) plantejats en cada composició. En aquests treballs, les matemàtiques i la música defineixen l'obra visual, que pot ser interpretada musicalment, com a artefacte intel·lectual o com a simple imatge diagramàtica. Una d'aquestes sèries és Kirkman's Ladies, que es presenta aquí.

En 1847, un pastor anglès i matemàtic aficionat anomenat Thomas Pennington Kirkman va plantejar el següent problema: «Quinze noies d'una escola surten caminant de tres en tres durant set dies seguits; es requereix ordenar-les diàriament de manera que no hi hagi dos que caminin dues vegades seguides.» Les noies de Kirkman poden considerar-se el començament dels dissenys combinatoris de Kirkman's Ladies (2005). Es necessiten 35 blocs per a resoldre el problema: cinc blocs al dia durant una setmana de set dies. I això és el que planteja aquesta peça d'harmonies racionals. La seva traducció visual són aquests dibuixos, que a partir d'un plantejament summament racional, transmeten la bellesa dels números i els conjunts.

En aquesta exposició es presenta, a més, una selecció d'originals pertanyents a Imaginary Music, llibre publicat per primera vegada en 1974 i que recull una selecció de 104 dibuixos que reinterpreten els motius de la notació musical per a crear partitures que només es poden executar amb la imaginació de cadascú. En tots els casos es tracta de dibuixos fets a mà que ens remetent al món del còmic i sovint amb un to jocós. En un exercici poc habitual, Tom Johnson es converteix en artista per a perdre el control sobre la forma final de la seva música. Aquí es presenten també algunes de les obres descartades de l'edició.

Text d'Eduard Escoffet *

* Text basat en la recerca realitzada per a l'exposició: "Tom Johnson. Música il·lustrada" en el Centre José Guerrero de Granada, 26.10.23 - 28.1.24.

Tom Johnson (Colorado, 1939) és un compositor, format en diverses universitats americanes i que va tenir com a professor a Morton Feldman. Johnson inscriu les seves composicions en la tradició minimalista. Un terme que va ser el primer a aplicar a la música en un article publicat en The Village Voice en 1972 quan era crític musical. Les seves estructures musicals solen dependre de seqüències lògiques en les quals explora procediments d'acumulació, numeració i isorritmia. Procediments que l'han portat a guanyar el títol del fundador de la música lògica. Johnson és majorment conegut per les seves òperes: l'Òpera de Quatre Notes (1972); Riemannoper ha estat posada en escena més de 15 vegades des de la seva estrena a Bremen en 1988. L'última, Trigonometria, va ser estrenada a Hamburg en 1997. Potser la seva obra més magna és l'Oratori Bonhoeffer, composta per a orquestra, cor i solistes, amb textos en alemany del teòleg Dietrich Bonhoeffer. Johnson també ha compost nombroses obres radiofòniques. En 1989 l'editorial Apollohuis va publicar The Voice of New, una col·lecció d'articles de crítica musical escrits entre 1971 i 1982. Self-Similar Melodies publicades per Editions 75 en 1996, suposa la primera recopilació teòrica sobre els sistemes usats per Tom Johnson en la seva obra. Va rebre el premi nacional "Victoires de la musique 2000" per la seva obra Kientzy Loops i va ser comissari de l'exposició Música silent en el Museu Centre d'Art Reina Sofia de Madrid en 2001. Des de 1983 resideix a París. Recentment, ha realitzat l'exposició individual: Tom Johnson. Música il·lustrada en el Centro José Guerrero de Granada, 26.10.23 - 28.1.24